

**Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
n:o 15 hallituksen esityksen johdosta laiksi maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta**

Eduskunta on päätöspöytäkirjanottein 9 päivältä viime marraskuuta lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen edellä mainitun esityksen n:o 221. Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylijohtaja Jorma Kallio maa- ja metsätalousministeriöstä, budjettisihteeri Mika Lampinen valtiovarainministeriöstä, pääjohtaja Samuli Suomela ja toimistopäällikkö Niilo Hintikka maatilahallituksesta, Joensuun maatalouspiirin piiripäällikkö Esko Jokiniemi, maatalous- ja metsätieteiden tohtori Markku Nevala Maataloustuottajain Keskusliitosta, agronomi Veikko Siltala Tuottajain Lihakeskuskunnasta, maatalous- ja metsätieteiden tohtori Antti Luhtala Valio Meijerien Keskusosuusliikkeestä ja tutkija Pertti Parmanne Työväen taloudellisesta tutkimuslaitoksesta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallitus ehdottaa säädettäväksi lain, jonka perusteella valtioneuvosto voisi ohjata ja tasapainottaa maataloustuotantoa niiden tavoitteiden mukaisesti, jotka maataloustulolaissa (629/82) on asetettu. Ehdotettavassa laissa säädettäisiin viljelijöiden ja valtion kesken tehtävistä tuotannonmuutosopimuksista, joita tehtäisiin maataloustulolain mukaan määräytyvän ja tulo- ja menoarvioon varatun määrärahan rajoissa, ja joiden käytöstä valtioneuvosto voisi päättää tärkeimpien maataloustuotteiden tuotanto- tai vientitilanteen osoittaessa tarvetta tuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen.

Ehdotuksen mukaisia tuotannonmuutosopimuksia voisivat olla maataloustuotannon vähentämissopimus, kotieläintuotannon vähentämissopimus, pellon kesannoimissopimus sekä tuotantosopimus ja tasapainottamissopimus. Maataloustuotannon ja kotieläintuotannon vähentämissopimukset vastaisivat suurelta osin vuoden 1982 loppuun voimassa olevien maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77)

ja maidontuotannon vähentämisestä maksettavasta korvauksesta annetun lain (400/81) mukaisia sopimuksia.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainituista syistä ja saamansa muun selvityksen perusteella valiokunta pitää esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä tarpeellisena. Esityksen yksityiskohtien osalta valiokunta katsoo kuitenkin aiheelliseksi tehdä seuraavat huomautukset ja muutosehdotukset.

Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin 4) kohdassa on maininta tuotantosopimuksesta ja muusta tasapainottamissopimuksesta, jonka perusteella maksetaan tuotantosopimuspalkkiota tai teurastuspalkkiota. Teurastuspalkkiota tulisi siten maksettavaksi tasapainottamissopimuksen perusteella. Koska lakiehdotukseen ei sisälly muunlaista tasapainottamissopimusta kuin edellä sanottu, valiokunta on poistanut puheena olevasta lainkohdasta tarpeettomana ja osittain harhaanjohtavana sanan "muu".

Lakiehdotuksen 4 §:n 1 momentista puuttuu maataloustuotannon ohjaamisesta annetussa laissa (maataloustuotannon ohjaamislaki) (446/77) oleva maininta siitä, että heinäa ja muuta korsirehua saadaan, mikäli viljelijä harjoittaa porotaloutta, käyttää poronhoitoalueella vieraidenkin porojen ruokintaan. Kun valiokunnan mielestä näin pitäisi voida vastaisuudessaakin menetellä, valiokunta on sen mukaisesti muuttanut momentin sanamuotoa. Samalla on momentissa oleva viittaus 3 §:n 1 momentissa mainittuihin eläimiin tarkennettu koskemaan 3 §:n 1 momentin 1) kohdassa mainittuja eläimiä.

Maataloustuotannon ohjaamislain 6 §:n mukaan omistaja voi maataloustoimiston luvalla metsittää sellaisen tuotannonmuutostilalla olevan pellon, jolla ei sen laatu ja sijainti huomioon ottaen ole tarkoituksenmukaista käyttöä viljelysmaana. Maataloustoimiston lupaan pe-

rustuva pellon metsitys ei aiheuta muutosta tuotannonmuutoksen johdosta suoritettavan korvauksen määrään. Tällaisen pellon metsäparannuslain (413/67) mukaisia metsityksen edellytyksiä harkittaessa katsotaan pelto viljellyksi.

Hallituksen esitykseen ei sisälly vastaavanlaista säännöstä. Kun valiokunnan käsityksen mukaan maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehneellä viljelijällä tulisi kuitenkin olla oikeus metsittää pelto, jolla ei sen laatu ja sijainti huomioon ottaen ole tarkoituksenmukaista käyttöä viljelysmaana, valiokunta on ottanut tätä koskevan säännöksen uuden 5 §:n 1 momenttiin.

Tuotannonmuutostilan pelto, jota ei käytetä maataloustuotannon ohjaamislain 4 §:n mukaiseen maataloustuotantoon taikka jota ei metsitetä maatalouspiiriin maataloustoimiston annettua siihen suostumuksensa, on mainitun lain 7 §:n 1 momentin mukaan pidettävä kesannolla tai hoidettava nurmena. Kesannoitua tai nurmettua peltoa on hoidettava siten, että rikkaruohottuminen ja vesoittuminen estyy.

Hallituksen esityksessä ei ole vastaavanlaista säännöstä. On mahdollista, että asiasta on ollut tarkoitus säätää asetuksella tai määrätä valtioneuvoston päätöksellä. Harkittaessa, voidaanko näin menetellä, on otettava huomioon ne kytkennät, jotka asialla on luopumiseläkelakiin ja maatalousyrittäjien eläkelakiin, joita myös on muutettava, mikäli hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään. Esim. maatalousyrittäjien eläkelaisissa (6 §:n 4 mom.) on säännös, jonka mukaan sanottua lakia sovellettaessa katsotaan peltoala, jota pidetään kesannolla tai hoidetaan nurmena maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain mukaisesti, normaalilla tavalla viljellyksi ja sopimuksen tehneen maatalousyrittäjän tekävän isännän työtä viljelmällä sopimuskauden ajan. Kun tuskin on ajateltavissa, että sukupolvenvaihdoseläke myönnettäisiin henkilölle, joka on jättänyt peltonsa kokonaan heitteille, olisi pellon kunnossapidosta valiokunnan käsityksen mukaan säädettävä lailla, jotta maatalousyrittäjien eläkelaisissa voitaisiin viitata lain (eikä alempiasteisiin) säännöksiin. Tätä koskeva muutosehdotus on otettu uuden 5 §:n 2 momentiksi.

Maataloustuotannon ohjaamislain 15 §:n 1 momentin mukaan ei pinta-alalisää makseta siltä ajalta, johon mainitun lain 4 §:n mukainen tuotannonmuutossopimus kohdistuu. Halli-

tuksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa ei sen sijaan ole mainintaa pinta-alalisän maksamiskiellosta. Kun lakiehdotuksessa tarkoitettu maataloustuotannon vähentämissopimus vastaa asiallisesti maataloustuotannon ohjaamislain 4 §:ssä mainittua sopimusta ja kun mitään perusteita käytännön muuttamiseksi ei hallituksen esitykseen sisälly, valiokunta katsoo, ettei pinta-alalisän maksamiseen näissä tapauksissa ole perusteltua aihetta. Tätä koskeva kielto-säännös on otettu uuden 5 §:n 3 momentiksi.

Kun lakiehdotuksen 13 §:ssä tarkoitettuja tasapainottamissopimuksia ei ole tarkoitus tehdä viljelijöiden kanssa, valiokunta on poistanut sanasta "muidenkin" viljelijöihin viittaavan "kin" liitteen.

Lakiehdotuksen 16 §:n 2 momentin valiokunta on muotoillut siten, että momentista on poistettu valtioneuvoston määräämisoikeus korvauksen suuruudesta vähennettyä eläinyksikköä kohden ja siirretty se saman pykälän 4 momenttiin, johon se asiallisesti paremmin kuuluu. Muutos merkitsee samalla sitä, että myös puheena olevasta asiasta on pyydetty lakiehdotuksen 24 §:ssä tarkoitettu maatalouden markkinointineuvoston lausunto.

Kun lakiehdotuksen 26 §:ssä tarkoitettu korvauksen takaisin periminen perustuu aina asianomaisen vilpilliseen menettelyyn, valiokunta on lisännyt pykälään säännöksen siitä, että takaisin maksettavaksi määrätystä korvauksesta on suoritettava päätöksen antamisesta lukien vuotuista korkoa, joka vastaa Suomen Pankin kullonkin perimää peruskorkoa lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.

Lakiehdotuksen 30 §:n mukaan tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella. Kun hallituksen esityksestä ilmenee, että asetus on tarkoitus antaa, valiokunta on poistanut pykälästä sanan "tarvittaessa".

Lakiehdotuksen 1 §:n yläpuolelle valiokunta on lisännyt otsikoksi sanat "Yleisiä säännöksiä". Lakiehdotuksen 11 §:n yläpuolella oleva otsikko on muutettu otsikoksi "Tuotantosopimus" ja 13 §:n yläpuolelle on lisätty otsikoksi sana "Tasapainottamissopimus". Lakiehdotuksen 19 §:n yläpuolella oleva otsikko on muutettu muotoon "Yhteisiä säännöksiä".

Muut valiokunnan tekemät muutosehdotukset ovat pykäläviittauksista johtuvia.

Edellä lausutun perusteella valiokunta kun-
nioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä
lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuulu-
vana:

Laki

maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleisiä säännöksiä

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

2 §

Tuotannonmuutossopimus voi olla:

1) maataloustuotannon vähentämissopimus,
jonka perusteella maksetaan maataloustuotan-
non vähentämiskorvausta,

2) kotieläintuotannon vähentämissopimus,
jonka perusteella maksetaan kotieläintuotannon
vähentämiskorvausta,

3) pellon kesannoimissopimus, jonka perus-
teella maksetaan kesannoimispalkkiota, (poist.)

4) tuotantosopimus (poist.), jonka perus-
teella maksetaan tuotantosopimuspalkkiota
(poist.) ja

5) tasapainottamissopimus, jonka perusteella
maksetaan teurastuspalkkiota.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Maataloustuotannon vähentämissopimus

3 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

4 §

Jos maataloustuotannon vähentämissopimuk-
sen tehnyt viljelijä pitää 3 §:n 1 momentin
1) kohdassa mainittuja eläimiä tai harjoittaa
porotaloutta, saa hän viljellä heinää ja muuta
korsirehua näiden eläinten ja poronhoitoalueel-
la vieraidenkin porojen ruokintaan käytettäväk-
si.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

5 § (uusi)

Maataloustuotannon vähentämissopimuksen
tehnyt viljelijä voi maataloustuotannon luvalla
metsittää sellaisen tuotannonmuutostilalla ole-
van pellon, jolla ei sen laatu ja sijainti huo-

mioon ottaen ole tarkoituksenmukaista käyt-
töä viljelysmaana. Maataloustuotannon lupa-
perustuva pellon metsitys ei aiheuta muutosta
tuotannonmuutoksen johdosta suoritettavan
korvauksen määrään. Tällaisen pellon metsän-
parannuslain (413/67) mukaisia metsityksen
edellytyksiä harkittaessa katsotaan pelto vil-
jeltyksi.

Tuotannonmuutostilan pelto, jota ei käytetä
4 §:n 1 momentin mukaiseen maataloustuotan-
toon taikka ei metsitetä maatalouspiirin maata-
loustuotannon annettua siihen suostumuksensa,
on pidettävä kesannolla tai hoidettava nurmena.
Kesannoitua tai nurmettua peltoa on hoidettava
siten, että rikkaruohottuminen ja vesoittumi-
nen estyy. Nurmetun pellon heinää ei saa käyt-
tää muuhun kuin 4 §:n mukaan sallittuun
maataloustuotantoon.

Siltä ajalta, johon maataloustuotannon vä-
hentämissopimus kohdistuu, ei tuotannonmuu-
tostilan osalta suoriteta viljelmäkoon mukaan
maksettavaa hintapoliittista tukea.

Kotieläintuotannon vähentämissopimus

6 §

(Kuten hallituksen esityksen 5 §.)

7 (6) §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Viljelijän on sitouduttava sopimuksen voi-
massaoloaikana olemaan käyttämättä tai luovut-
tamatta sopimuksen perusteella vapautuneita
tuotantorakennuksia tai niiden osaa sopimuk-
sessa mainittuun maataloustuotantoon sekä ole-
maan laajentamatta maatilalla harjoitettavaa
muuta 6 §:n 1 momentissa mainittua kotieläin-
tuotantoa.

Sopimus pellon kesannoimisesta

8—11 §

(Kuten 7—10 § hallituksen esityksessä.)

Tuotantosopimus (poist.)

12 ja 13 §

(Kuten 11 ja 12 § hallituksen esityksessä.)

Tasapainottamissopimus

14 (13) §

Sen estämättä, mitä 1 §:ssä on säädetty, voi maatilahallitus valtioneuvoston päätöksen mukaisesti tehdä tasapainottamissopimuksia muiden (poist.) kuin viljelijöiden kanssa.

Korvausten ja palkkioiden määrääminen

15 (14) §

Maataloustuotannon tai kotieläintuotannon 16 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vuotuisten maataloudesta saatujen tulojen määrän on oltava vähintään valtioneuvoston vahvistaman määrän suuruinen.

16 (15) §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Kotieläintuotannon vähentämissopimuksessa maksettavan korvauksen suuruus määräytyy tilalta kahden viimeksi toimitetun verotuksen mukaan vuotta kohti keskimäärin kyseisestä tuotannosta saadun tulon perusteella. Jos kotieläintuotannon vähentämissopimus koskee yksinomaan maidontuotannon vähentämistä, korvauksen suuruus määrätään vähennettyä maitolitrat kohti. Jos sopimus koskee yksinomaan sika- tai siipikarjataloutta, (poist.) voidaan (poist.) korvauksen suuruus määrätä myös vähennettyä eläinyksikköä kohden.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Peruskorvauksen enimmäismäärän vuotta kohti sekä korvausprosentit, joiden mukaan 1 momentissa tarkoitettulla tavalla määräytyvästä vuotuisesta tulosta maksetaan korvausta samoin kuin 2 momentissa tarkoitettua korvauksen suuruuden vähennettyä maitolitrat ja eläinyksikköä kohti vahvistaa valtioneuvosto.

(5 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

17—19 §

(Kuten 16—18 § hallituksen esityksessä.)

Yhteisiä säännöksiä

20—24 §

(Kuten 19—23 § hallituksen esityksessä.)

25 (24) §

Edellä 7 §:n 1 momentissa, 13 §:ssä, 16 §:n 4 momentissa, 18 ja 19 §:ssä sekä 20 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa on maa- ja metsätalousministeriön, ennenkuin asiat esitellään valtioneuvostossa, pyydettävä niistä maatalouden markkinointineuvoston lausunto.

26 §

(Kuten 25 § hallituksen esityksessä.)

27 (26) §

Jos sopimuksen tekijä on salannut tuotannonmuutosopimuksen tekemiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai antanut niistä olennaisessa kohdassa erheellisen tiedon tai jos hän tai maatilän myöhempi omistaja ei noudata sopimuksen ehtoja, voidaan sopimus purkaa ja korvauksensaaja velvoittaa maksamaan siltä ajalta, johon rikkomus on kohdistunut, saamansa korvaus kokonaan tai osaksi takaisin valtiolle. Milloin sopimusta ei rikkomuksesta huolimatta pureta, voidaan korvauksen saaja kuitenkin velvoittaa maksamaan edellä tarkoitettulta ajalta saamansa korvaus kokonaan tai osaksi takaisin. Takaisin periminen saadaan toimittaa siinä järjestyksessä kuin verojen ulosotosta on säädetty. Takaisin maksettavaksi määrätystä korvauksesta on suoritettava päätöksen antamisesta lukien vuotuista korkoa, joka vastaa Suomen Pankin kulloinkin perimää peruskorkoa lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.

28 ja 29 §

(Kuten 27 ja 28 § hallituksen esityksessä.)

30 (29) §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan (poist.) asetuksella.

31 (30) §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1982

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Yläjärvi, varapuheenjohtaja Tuovinen, jäsenet Aaltio, Bärkönen, Hakala, Hirvelä, Hämäläinen, Korhonen, Laitinen, Nieminen, Nikkilä, Raudaskoski, Rytönen, Tapiola ja Westerlund.
